

TO JSEM SE ZAS
JEDNOU DOŽRAL, KDYŽ...

TUOMAS KYRÖ

MRZOUT

ARGO

TO JSEM SE ZAS JEDNOU DOŽRAL, KDYŽ...

ARGO

TUOMAS KYRÖ

MRZOUT

**TUOMAS
KYRÖ**

MRZOUT

**ARGO
2017**

**Tato kniha byla vydána s finanční podporou
nadace FILI – Finnish Literature Exchange.**

Přeložila Ema Stašová

Mielensäpahoittaja

Czech edition © Argo, 2017

© Tuomas Kyrö and WSOY

**First published by Werner Söderström Ltd in 2012 with the Finnish title
Mielensäpahoittaja.**

Published by agreement with Bonnier Rights Finland, Helsinki.

Translation © Ema Stašová, 2017

Cover art and illustrations © Štěpán Dančo, 2017

ISBN 978-80-257-2039-4 (váz.)

ISBN 978-80-257-2181-0 (e-kniha)

1.

SOLENÍ v SNĚHU

To jsem se zas jednou dožral, když v noci napadl sníh. Jak se asi s lopatou probouju až ke garáži, když mi loupe v kyčli? V sousední obci otevřeli novou pobočku banky, chtěl jsem tam být v jedenáct, no a stihnu to takhle? Leda zázrakem.

Solidnost banky se pozná podle kvality kávy a buchty, které podávají na slavnostním otevření. Když je buchta okoralá a bez cukrové posypky, vrhá

to na finanční situaci banky stín pochybnosti. Jakmile vám však nabídnou načinčaná dort a kávu se smetánkou, pobočka na takové vyhazování peněz brzo dojde. Každý ví, že ti mladí dneska vymýšlejí všelijaké poštilosti. Já své úspory svěřím jedině takové bance, kde mi uvaří kávu v překapávači značky Mokkamaster, k tomu přidají poctivé plnotučné mléko a vánočku, ze které se bude ještě kouřit. A když se u nich najde taky něco slanejšího k zakousnutí, třebaš karelské pirožky nebo gulášek, milerád si u nich založím i druhý účet, na peníze, co mi vynášší les.

Řekl bych sousedovi Yrjänämu, aby mě tam hodil, jenomže Yrjänä už umřel. Přátelili jsme se od šestačtyřicátého roku a klidně si můžete lámat hlavu, jestli mám nějaké další přátele. To se ví, že ne. Nebyla po nich shánka, měl jsem Yrjänäho a manželku, která teď přebývá v domově důchodců a už se nikdy nevrátí. Takhle to v životě chodí. Pořád se na vás něco valí, i když jste se o to neprosili.

Můj jediný přítel Yrjänä prý trpěl na zvětšené plíce, ovšem ještě větší měl srdce. To já jsem úzkoprsejší, tu a tam si rád postěžuju.

Po třiasedmdesát let jsem ani nepípl. Pak mě ale jednou doktor vyšetřil od hlavy k patě a pak ještě skrz naskrz, načež prohlásil, že pokud nezměním životní styl, můžou se mi ucpat žíly a to by mi pak musel

vyříznout srdce z těla. Chtěl po mně, abych z jídelníčku vyřadil tuky a nahradil je salátem a pohybem, ale mně bylo hned jasné, kde se takové špunty v žilách berou. Ty špunty jsou prosím pěkně od toho, jak v sobě člověk dusí, co se mu honí hlavou a co ho žere. A toho balastu se do kebuly nevejde nekonečné množství. Když už je ho moc, rozlije se do cév a kloubů.

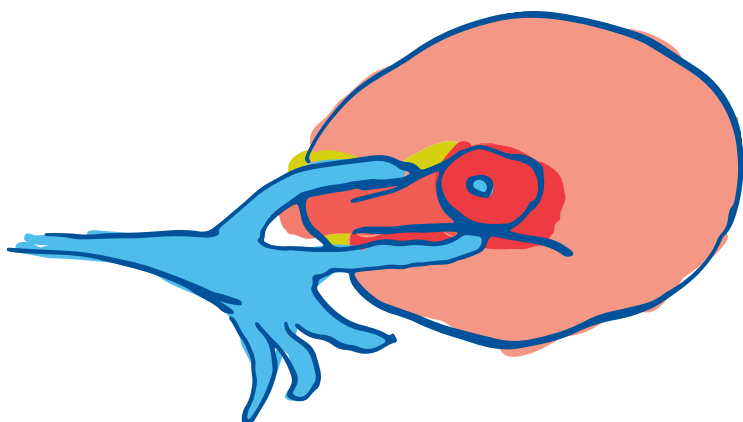
Takže jsem si začal otevřeně stěžovat, a nemám od té chvíle všechny výsledky jaksepatří? To si pište, že jo. Třináct roků jsem si vylíval srdce Yrjänämu a manželce, teď už mi zbývá jen čtenářská rubrika. Nejdřív svoje stesky nahrávám na magnetofon a pak přepisuju na papír.

Šel jsem se podívat z okna, jestli tu sněhovou nadílku náhodou nerozpustilo slunko, ale kdepak. Dvacet let nenasněží ani vložka, děcka už pomalu ani nevědí, jak vypadá lyžování, zamrzlé trubky nebo koulovačka. A zrovinka když si na ty šedivé stromy a deště začneme zvykat, udeří zima nanovo.

Zavolal jsem klukovi, jestli by mi nepřijel odházet příjezdovou cestu, ale vymlouval se, že bydlí daleko. Dneska už tři sta padesát kilometrů není žádná dálka, dá se to sfouknout za slabé dvě hodinky a celou cestu přitom v rádiu poslouchat Erkkiho Pälliho, Iris Mattilovou anebo třebaš toho mlíčňáka Heikkiho Holopainenů. Syn navrhl, ať si na to zneškodňování závějí někoho najmu. K něčemu takovému bych se ani za nic

nesnížil. Kluk na to, proč si teda nezavolám taxíka. To by mě to slavnostní otevření pobočky vyšlo pěkně draho, kdybych se tam nechal odvézt na zadním sedadle mercedesu. Tak co naděláš? Nenaděláš nic.

PS: Zavolal jsem do obchodáku a nechal si dovézt valník soli. Když to zabírá na protažení dálnic, proč by sůl nezprůjezdnila taky cestu k mojí garáži? A to víte, že to zabralo. Akorát jsem jaksí pozapomněl, že jsem forda nechal na noc zaparkovaného na ulici.

KOJENÍ

To jsem se zas jednou dožral, když jsem musel do obchodáku. Normálně se tomu místu snažím vyhýbat, lososa tam mají tuhého jak podešev a všechno se musí kupovat po rodinných baleních, ačkoli by člověku bohatě stačila desetina.

Ale nic naplat, včera jsem se tam vypravil pro dvě krabice kefiru, protože je to široko daleko jediný krám, kde prodávají mléčné výrobky ze středního Finska.

Všude jinde mají zboží z mlíka velkoměstských a estonských krav, a to vám povím, že chutná úplně jinak. Nedá se to pít.

Když jsem nakoupil, usadil jsem se tam ve vestibulu a dal si kávu z termosky. Před obchodem je pěší zóna a co všechno na ní člověk za těch pár minut neuvidí! Vsadil bych se, že můj otec za celý svůj dlouhý život nepotkal tolik divných a podezřelých individuí, kolik

jsem jich tam za tu chvilku napočítal já. Korunu tomu všemu nasadila mladá matka, která se uvelebila v kavárně naproti a strčila svému děcku do pusy cecek. Všem lidem na očích. A ještě si ho řádně zmáčkla.

Ano, já vím, co se teď říká. Prý je to přirozené.

Tak tady to máme. Lidstvo se pěkných pár tisícovek let pachtí, aby vymýtilo všechny ty ryze přirozené záležitosti jako kadění venku nebo krevní mstu, no a ženské si začnou kojit na veřejnosti? Hleděl jsem se odtamtud co nejrychleji vypařit a dopít si kafe jinde, třebaš doma v garáži.

Než jsem to stihl, začal jeden chlapík poblíž té kojící osoby čile konverzovat s neviditelnými duchy, načež ho vyvedla ostraha. Ani to jsem úplně neschvaloval. Za mých mladých let připadali na každou obec jeden dva prostáčky, kterým se vymyslela nějaká jednoduchá práce, a dohlídlo se, aby měli co jíst. To je dle mého levný a dobrý způsob péče o duševně nemocné. Jeden z nich se dokonce naučil i číst, jmenoval se Nisu-Hanski.

Z toho pokoukání mi vyschlo v krku. Zašel jsem do kavárny a požádal o sklenici vody, ale chtěli po mně peníze. To jsem se zas jednou dožral. Vždyť já už vodu letos jednou zaplatil na daních. Je snad úplně jedno, nachází-li se kohoutek za pultem v obchodě, nebo u mě v kuchyni. Pořád je to jedna a ta samá zdaněná voda a já mám na ni coby občan téhle země právo. To patří k dobrým stránkám sociálního státu, podobně

jako Ilmari Kivinkinen, nejpříjemnější doktor na zdejší poliklinice.

Když jsem dorazil domů, zatelefonoval jsem klukovi. Podle něj mám dost peněz na to, abych si tu sklenici vody zaplatil. Takové lehkomyšlné řeči jsem musel usměrnit. Čím to asi bude, že já mám na rozdíl od něj peněz dost? No právě tím, že neplatím za vodu po kavárnách. V životě mě nikdo nedonutí vyhazovat za zbytečnosti. Dnes se razí heslo, že když budeme v jednom kuse utrácet, začne naše ekonomika vzkvétat, ale to je lež jako věž a ryzí nezodpovědnost. Není přeci až tak těžké projít si výpis z účtu a zamyslet se, jestli na něm zůstane víc peněz, když je nechám tak, jak jsou, anebo když je vyhodím z okna a koupím si jachtu jako někteří.

Zboží v akci je první krok k bohatství. Umění nenakupovat je taky základním kamenem dědictví pro mého syna. I když musím říct, že se mi trochu přičí zanechávat tady odkaz pro někoho, kdo má akorát práva a žádné povinnosti a koho nikdy nic nedožere.

PS: Aby se neřeklo, že jsem úplný mrzout, hodil jsem na papír seznam míst, kde se kojení povoluje. U vody se to smí, tam se stejně všichni producírují prakticky nazí, a mě tam nikdo neuvidí, jak je rok dlouhý. V kračině se taky smí, to je místo na kojení jako dělané. A dále když se teplota vyšplhá nad dvacet pět stupňů, jinými slovy, když udeří vedra k nepřežití.